

Inleiding Jaarstukken 2022

Inleiding

De jaarrekening 2022 sluit positief, namelijk een resultaat van €10.4 miljoen. Dat klinkt positief, maar toch staan gemeenten financieel onder druk. Niet alleen gemeente Twenterand, ook landelijk klinkt het geluid van een naderende ravijnjaren vanaf 2026. Dus voor nu zijn de financiën positief, voor de langere termijn zijn we nog niet uit de problemen. Daarom wordt bij bestemming van het rekeningsaldo voorgesteld het jaarrekeningsaldo te gebruiken om de lastendruk in de toekomst te dempen. Dit willen wij doen door het vormen van een reserve grote projecten, waaruit we kapitaallasten kunnen dekken voor toekomstige investeringen.

Verklaring

Het positieve saldo bestaat uit een aantal (voornamelijk) incidentele voordelen. Afwijkingen met een structureel karakter worden opgenomen in de kadernota 2024.

Sommige incidentele voordelen zijn ontstaan omdat niet alles uitgevoerd kon worden in 2022. Dit is onder andere de oorzaak voor de lagere kapitaallasten. Gemeenten hebben te maken met een krapte op de arbeidsmarkt. Op diverse functies zijn vacatures meermalen uitgezet, zonder gewenst resultaat. Daarom wordt op onderdelen voorgesteld een deel van het saldo te bestemmen voor de onderwerpen die worden doorgeschoven naar 2023. Het niet kunnen uitvoeren van werkzaamheden of het niet kunnen wegzetten van werk heeft uiteraard niet alleen financiële consequenties, maar heeft ook gevolgen voor de mate van doelrealisatie. Dit speelt met name op het gebied van ruimte, waardoor werken worden doorgeschoven naar 2023.

Incidenteel voordeel in aanloop naar 2026

Deze jaarrekening kent naast een fors overschot ook voldoende weerstandscapaciteit. Gelet op de toekomstige tekorten vanaf 2026 wordt bij bestemming van het rekeningsaldo voorgesteld de Algemene Risico Reserve op het huidige niveau te houden en daarnaast een nieuwe reserve op te richten ter dekking van kapitaallasten van grote projecten. Zodoende wordt er financiële ruimte gecreëerd om investeringen te doen in tijden dat de financiële middelen beperkt zijn.

Rekeningsaldo samengevat

Hieronder worden de grootste financiële afwijkingen gepresenteerd. Afwijkingen worden nader toegelicht in de verschillenverklaringen bij de programma's

Afwijkingen	
Bijstand; minder personen in bijstand en hogere rijksbijdrage	€ 754.000
Inzet participatievoorziening	€ 260.000
Voorzieningen Wmo; meer hergebruik en strengere toegang	€ 300.000
Klimaatinstallatie brede school Den Ham (doorschuiven naar 2023)	€ 100.000
Brandweer, afrekening 2021	€ 75.000
Stimulering economie, werkbudget komt in 2023	€ 30.000
Wegen, ontvangen subsidie (afgerond project) en lagere kosten Regio	€ 120.000
ODT, overschrijding door meer afname van producten	€ -170.000
Lagere kosten Recreatieschap Twente	€ 90.000
Lagere kosten onderhoud sportparken	€ 150.000
Voorlopig liquidatiesaldo Soweco	€ 1.500.000
Specifieke uitkering Oekraïne, per saldo	€ 2.400.000
Vrijval voorziening pensioen politieke ambtsdragers	€ 320.000
Bijdrage verr. Bijdrage fase 2b Vroomshoop Oost	€ 260.000
Storting voorziening spaar- en bovenwettelijk verlof	€ -902.000
Personele middelen	€ 547.000
Algemene uitkering	€ 4.570.000
Diverse overige verschillen	€ 63.000
	€ 10.467.000
Voorstel bestemming	
Klimaatinstallatie brede school Den Ham, uitgaven in 2023	€ 100.000
Inzet personeel tbv doorontwikkeling storten in reserve personeel	€ 547.000
POK gelden, uitgaven in 2023	€ 108.000
Initiatieven duurzame energiemaatregelen	€ 500.000
Algemene uitkering, uitgaven in 2023 (o.a. energietoeslag)	€ 1.008.000
Dotatie reserve grote projecten	€ 8.204.000
	€ 10.467.000

Programma's

Sociaal

De sociaaleconomische problematiek is stevig en dus de opgave in het sociaal domein is eveneens groot. De gemeente heeft een wettelijke taak en wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. In 2022 zijn onder andere de volgende zaken opgepakt; bestrijding van energiearmoede, de aanpak van het vluchtelingenvraagstuk (Oekraïners), het opzetten van preventieakkoord en de vaststelling van de regiovisie jeugdhulp. Lokaal blijft de uitvoering onder druk hetgeen wachttijden onvermijdelijk maakt. De financiën binnen dit programma eindigen positief. Hierin zien wij ook de vruchten van ons ingezette beleid door versterking van het voorliggend veld in combinatie met sterke sturing aan de voorkant. Denk hierbij ook aan het woonplaatsbeginsel, waarbij een verschuiving plaats heeft gevonden in welke gemeente financieel verantwoordelijk is. In deze jaarrekening is het voorlopig liquidatiesaldo van de GR Soweco opgenomen. Er vindt nog een onderzoek plaats of de werf moet worden verbouwd uit (een deel van deze) middelen. Dit vraagt eerst een nadere uitwerking van de SW en de toekomst irt de Participatiewet en onze eigen buitendienst.

Ruimte

De opgaven voor het programma ruimte liggen op verschillende gebieden. Het programma is volop in ontwikkeling door veranderende wetgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit jaar heeft in het teken gestaan van voorbereidingen voor de Omgevingswet. Er is een start gemaakt met het opstellen van het omgevingsplan. We hebben gewerkt aan (op)laadinfrastructuur en hebben aandacht besteed aan klimaatneutraal inkopen en duurzaam aanbesteden. Het thema wonen is enorm in ontwikkeling. Twenterand staat voor een woningbouwopgave. Met de woonvisie als basis is ingezet op het ontwikkelen van inbreidingslocaties en het zoeken naar uitbreidingslocaties. In Vriezenveen Noord is grond aangekocht voor woningbouw. Ook is een start gemaakt met de gebiedsontwikkeling Vriezenveen Zuid. De oorlog in de Oekraïne heeft veel tijd en inzet gevraagd voor de (tijdelijke) opvang van Oekraïners. De oorlog heeft ook gevolgen voor beschikbaarheid en de prijzen van grondstoffen en materialen. Materialen waren soms maar beperkt beschikbaar. Hierdoor zijn niet alle ambities gehaald. Sommige zijn deels gehaald. Sommige worden doorgeschoven naar 2023. Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastiger om nieuwe mensen aan te trekken.

Economie en Sport

Het werkprogramma economie omvat twee programmaliijnen, namelijk “versterken werkgelegenheid” en “meedoen”. In 2022 is de eerste fase van het bedrijventerrein Oosterweilanden gevuld en is een volgende fase in voorbereiding. De tweede lijn “meedoen” gaat over vrijetijdsbesteding. De actualisatie van de Nota Vrijetijdseconomie is verschoven naar 2023. Voor de Engbertsdijkvenen zijn stappen gezet op het gebied van toegankelijkheid en inclusie. Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen en maken steeds meer gebruik van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden. Dit belang is ook onderkend door de gemeenteraad door voor in ieder geval drie jaar deel te nemen aan de Agenda voor Twente.

Verder is in 2022 de Sport en Beweegvisie opgesteld en is de bouw van het nieuwe zwembad gestart.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering omvat het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, informatie en advies. In 2022 hebben we gesprekken gevoerd met de gemeente Ommen over samenwerking op het gebied van Publieksdiensten. Het overleg heeft ertoe geleid dat we de taken uitvoeren voor Ommen met ingang van 1 januari 2023. Ook hebben we actie ondernomen tegen de opgelegde verbreking van het Gazprom-contract. In november is duidelijk geworden dat de bestaande contracten, die lopen tot en met 2024, van kracht mogen blijven.

Over de jaarstukken

De jaarstukken maken onderdeel uit van de cyclus begroten (via kadernota en begroting) en verantwoorden (via jaarstukken en Berap). Bij de Berap 2022 is de gemeenteraad tussentijds geïnformeerd over de voortgang in beleid en de stand van zaken van de budgetten. Dit gebeurt op basis van de gemaakte keuzes in de begroting 2022. Met deze programmaverantwoording, de jaarrekening, het rapport rechtmatigheid 2022 en de actualisatie exploitatieopzetten wordt het begrotingsjaar 2022 afgesloten. In de paragrafen wordt gerapporteerd aan de hand van de uitgangspunten zoals opgenomen in de begroting 2022.

Leeswijzer

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2022. Binnen de programma's wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor gedaan is. Voor de leesbaarheid van de jaarstukken hebben we ervoor gekozen om alleen teksten toe te voegen bij subdoelen en activiteiten, waarover iets afwijkends of opvallends te melden valt. Staat er geen tekst bij een subdoel of wordt een activiteit niet benoemd, dan kunt u ervan uitgaan dat deze volgens planning verliep. Het overzicht van baten en lasten maakt aan het einde van de programma's duidelijk wat het heeft gekost. Dit is een verplichting vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarin zijn de wettelijke eisen vastgelegd waaraan de begroting en de jaarrekening van een gemeente moet voldoen. De rapporten Actualisatie exploitatieopzetten en Rechtmatigheid 2022 worden afzonderlijk aangeboden.